

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 496 Din 16.06.2021

Dosar nr.: 23A/2020

Autosesizare nr.: 7569/24.11.2020

Petent(ă): Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Reclamat(ă): Agenția pentru Protecția Mediului Covasna

Obiect: publicarea anunțurilor de solicitare a autorizațiilor de mediu exclusiv în limba română în condițiile în care în Covasna sunt 73,74% persoane de etnie maghiară

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu sediul în Piața Valter Mărăcineanu nr 1-3, Sector 1, 010155 București

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Agenția pentru Protecția Mediului Covasna cu sediul în Bd. General Grigore Bălan 10, Sfântu Gheorghe

II. Citarea părților

3. În temeiul art. 20 alin(4) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 7569/11.12.2020 a fost citată partea reclamată.

5. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

6. Partea reclamată publica prin intermediul unui ziar de mare tiraj din Covasna solicitările autorizațiilor de mediu de către cei care urmează să desfășoare o activitate care poate avea efect asupra mediului înconjurător.

7. Publicarea autorizațiilor de mediu are drept scop obținerea unor informații suplimentare privind impactul activității asupra populației din zonă, bunurilor proprii sau de către beneficiarii în comun precum și sesizarea unor aspecte prin care se încalcă legislația privind protecția mediului.

8. Partea reclamată a solicitat publicarea acestor informații doar în limba română, în condițiile în care în județul Covasna reprezentativitatea etnicilor maghiar este de 73,74%.

Sușinerile părților reclamate

9. Partea reclamată ne învederează că publicarea unui anunț se realizează direct de persoana care solicită emiterea autorizației de mediu și nu de instituția acestora.

10. Partea reclamată este o instituție publică aflate în subordinea Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, ca organ de specialitate al administrației publice centrale.

11. În aceste condiții, dispozițiile din Codul administrativ privind utilizarea limbii minorităților naționale în administrația publică locală, nu pot fi incidente în cadrul procedurii de emitere a autorizației de mediu.

IV. Cadrul legal aplicabil

12. Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării va analiza săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare, mai exact publicarea doar în limba română a unor informații de interes public.

13. Colegiu Director urmează să se pronunțe asupra excepțiilor de procedură, apoi asupra fondului.

14. Partea reclamată a invocat excepția lipsei obiectului, excepție ce urmează a fi respinsă de Colegiul Director având în vedere faptul că s-a indicat cu exactitate probatoriu reținut în prezenta cauză și anume petiția nr. 6947/15.11.2019.

Constituția României

Art. 16 - **Egalitatea în drepturi**

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2

(1) „În prezenta ordonanță, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex sau orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Art. 10

„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: h)refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”

Codul administrativ

Art. 94

„În unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, stabilit la ultimul recensământ, autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice aflate în subordinea acestora, precum și serviciile publice deconcentrate asigură folosirea, în raporturile cu aceștia, și a limbii minorității naționale respective, în conformitate cu prevederile Constituției, ale prezentului cod și ale tratatelor internaționale la care România este parte.”

Carta Europeană a Limbilor Minoritare sau Regionale

Art. 2

„Prevederile Cartei se aplică următoarelor limbi minoritare folosite pe teritoriul României: k) limba maghiară.”

Art. 10

(Autoritățile administrative și serviciile publice), pct. 1, lit. b) prevede: *În circumscripțiile administrative ale statului locuite de un număr de vorbitori de limbi regionale sau minoritare, care justifică măsurile specificate mai jos, și în funcție de situația fiecărei limbi, părțile se angajează, în măsura în care este posibil: b) să pună la dispoziție formulare și texte administrative de uz curent pentru populație în limbile regionale sau minoritare, ori în versiuni bilingve.”*

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Articolul 14-Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Principiile de analiză

15. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că *„principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”*.¹

16. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că *„principiul egalității”* consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:

- **la situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,

- **la situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat² în această situație.

17. Suntem în prezența unei posibile discriminări directe:

-o persoană este tratată în mod nefavorabil;

-prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;

¹ Decizia nr. 349/2001, M.Of. nr. 240/2002

² Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002

-iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

18. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:³

-existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;

-existența unui criteriu de discriminare;

-existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;

-tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;

-existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la speță

19. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai din cauza apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art. 2 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „*pe bază de*”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „*pe bază de (...)*”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de petentă constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

20. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definită în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, trebuie interpretat în sensul existenței sale, *ipso facto* și constituind mobilul principal al actului sau faptului discriminatoriu. În situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit indus și criteriul interzis de lege.

³ Art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, modificată și republicată.

21. Criteriul reținut în prezenta cauză este cel al limbii.
22. Potrivit art. 10 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: „ (...) h) *refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.*”
23. Colegiul director ia act de susținerile părților, de punctul de vedere exprimat de partea reclamată raportat la obiectul petiției, în sensul că partea reclamată a refuzat acceptarea publicării anunțurilor și în limba maghiară având în vedere că în județul Covasna reprezentativitatea etnicilor maghiari este de 73,74%.
24. Prin expresia „*limbi regionale sau minoritare*” se înțelege: „ *folosirea în mod tradițional într-o anumită zonă a unui stat de către cetățenii aceluși stat care constituie un grup numeric inferior restului populației și diferite de limba oficială a aceluși stat. Aceasta nu include nici dialectele limbii oficiale a statului, nici limbile migranților.*”
25. Carta Europeană a Limbilor Minoritare sau Regionale pe care România a ratificat-o prin Legea nr. 282 din 6 noiembrie 2007 este aplicabilă și limbii maghiare conform art. 2 lit. k): „*Prevederile Cartei se aplică următoarelor limbi minoritare folosite pe teritoriul României: k) limba maghiară.*”
26. Totodată, Carta la art. 10 (Autoritățile administrative și serviciile publice), pct. 1, lit. b) prevede: *În circumscripțiile administrative ale statului locuite de un număr de vorbitori de limbi regionale sau minoritare, care justifică măsurile specificate mai jos, și în funcție de situația fiecărei limbi, părțile se angajează, în măsura în care este posibil: b) să pună la dispoziție formulare și texte administrative de uz curent pentru populație în limbile regionale sau minoritare, ori în versiuni bilingve.*”
27. Din interpretarea dispozițiilor de mai sus, rezultă, fără echivoc, raportându-ne atât la legislația națională cât și la cea internațională, că autoritățile și instituțiile publice (inclusiv cele subordonate), sunt obligate să respecte prevederile legale. În prezenta cauză, dat fiind faptul că un procent de peste 70 % din populația Jud. Covasna este de etnie maghiară, instituțiile publice sunt obligate să comunice informațiile de interes public și în limba beneficiarilor.
28. Colegiul director se pronunță în sensul utilității găsirii și aplicării celor mai bune măsuri care să conducă la respectarea tuturor drepturilor garantate de Constituția României și de celelalte prevederi legale atât naționale cât și internaționale, cu mențiunea că acestea nu se exclud unele pe altele, ci trebuie respectate și aplicate în mod unitar de către toți cetățenii României și de instituțiile statului.
29. Față de aspectele analizate mai sus, Colegiul constată că sunt îndeplinite condițiile faptei de discriminare directă, prevăzută de art. 2 alin. (1) și art. 10 lit. h) din O.G. nr.137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Respingerea excepției lipsei obiectului;
2. Aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin(1) și art. 10 lit. h) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
3. Sancționarea părții reclamate cu avertisment, potrivit art. 5 alin. (2) și art. 7 alin. (3) din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
4. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 16.06.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, LAZAR MARIA- Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 29.07.2021

Redactată și motivată: ACF/AA

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.